



شناسه	قانون - مقررات - رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۵/۱۹
عنوان موضوع	بررسی مشکلات و راهکارهای مدیریت گردشگری و حمل و نقل بین شهری در شرایط ناپایدار		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون فرش، صنایع دستی و گردشگری اتاق بازرگانی تبریز		
شرح موضوع	استان آذربایجان شرقی با وجود ظرفیت‌های تاریخی، فرهنگی و طبیعی گسترده، در سال‌های اخیر با چالش‌های فزاینده‌ای در حوزه گردشگری و حمل و نقل مواجه بوده است. بحران‌های منطقه‌ای، به‌ویژه جنگ ۱۲ روزه اخیر، نه تنها زیرساخت‌های موجود را در معرض آزمون قرار داد، بلکه ضعف‌های مدیریتی، اجرایی و حمایتی را نیز به‌وضوح آشکار ساخت. در حوزه حمل و نقل، فرسودگی ناوگان جاده‌ای، عدم نوسازی پایانه‌های مسافری، و نبود مشوق‌های سرمایه‌گذاری، موجب کاهش کیفیت خدمات و نارضایتی عمومی شده‌اند. با توجه به افزایش شدید قیمت اتوبوس‌های بین‌شهری و نبود حمایت‌های دولتی، سرمایه‌گذاران تمایلی به ورود به این حوزه ندارند. همچنین، عدم تفکیک نرخ بلیط ناوگان نو و فرسوده، بی‌عدالتی در قیمت‌گذاری را به همراه داشته و انگیزه نوسازی را کاهش داده است. بخش عمده‌ای از جابجایی مسافران در استان از طریق حمل و نقل جاده‌ای صورت می‌گیرد، اما متأسفانه از سال ۱۳۹۸ تاکنون حتی یک دستگاه اتوبوس جدید وارد چرخه ناوگان نشده است. این مسئله نه تنها نشان‌دهنده رکود در حوزه حمل و نقل عمومی است، بلکه بیانگر نبود حمایت‌های لازم از سوی دولت و نهادهای مرتبط برای نوسازی و توسعه ناوگان نیز هست. با توجه به قیمت بالای اتوبوس‌های بین‌شهری که اکنون به بیش از ۳۰ میلیارد تومان رسیده، سرمایه‌گذاران تمایلی به ورود به این حوزه ندارند، مگر آنکه مشوق‌های مالی، حذف تعرفه‌های گمرکی و تسهیلات ویژه‌ای برای آنان در نظر گرفته شود. در کنار این چالش‌ها، پایانه‌های مسافری استان نیز با وجود ظرفیت‌های بالقوه، از جمله امکان بهره‌برداری تجاری و فرهنگی از غرفه‌ها و فضاهای نمایشگاهی، هنوز به جایگاه واقعی خود در توسعه گردشگری نرسیده‌اند. این پایانه‌ها می‌توانند به‌عنوان مراکز تبلیغاتی و اطلاع‌رسانی گردشگری ایفای نقش کنند، اما نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و حمایت‌های اجرایی هستند. از سوی دیگر، استان با وجود قرار گرفتن در مجاورت مرزهای بین‌المللی ارمنستان و آذربایجان، نتوانسته است گردشگران ورودی را در مسیر خود نگه دارد. بسیاری از تورهای خارجی، به‌ویژه گروه‌های کوچک مانند کمپرسواران، از مرزهای استان عبور می‌کنند اما مقصد نهایی آنان شهرهایی چون اصفهان و کرمان است. این موضوع نشان‌دهنده ضعف در طراحی تورهای ترکیبی و نبود جذابیت کافی برای توقف در تبریز و منطقه آزاد ارس است. پیشنهاداتی نظیر طراحی تورهای مشترک تبریز-ارمنستان، رونمایی از کارت گردشگری برای تسهیل پرداخت‌ها، و برگزاری جشنواره‌های فرهنگی و هنری می‌تواند در افزایش رغبت گردشگران مؤثر باشد. در حوزه گردشگری، با وجود موقعیت مرزی استان و عبور گردشگران خارجی از مرزهای ارمنستان و آذربایجان، ضعف در طراحی تورهای ترکیبی و کمبود برنامه‌های فرهنگی و تبلیغاتی، موجب شده گردشگران، بدون توقف از استان عبور کنند. در گردشگری داخلی نیز کاهش پروازها، تعطیلی اماکن گردشگری در فصل‌های پربازدید، نبود تاکسی در مرزها، و فعالیت تورهای غیرمجاز، تجربه سفر را با اختلال مواجه کرده و به آژانس‌های رسمی و راهنمایان گردشگری آسیب جدی وارد کرده‌اند. از منظر منابع انسانی، نبود مراکز آموزشی تخصصی، کمبود تورلیدرهای حرفه‌ای، و خطر تعدیل نیروهای متخصص در شرایط بحرانی، نشان‌دهنده خلأ آموزشی و حمایتی در این حوزه است. همچنین، فشارهای مالیاتی، نبود آمارهای دقیق، و عدم تخصیص تسهیلات حمایتی، موجب تضعیف بنگاه‌های گردشگری و کاهش انگیزه فعالان این صنعت شده‌اند. با توجه به تخصص‌محور بودن این حوزه، نیاز است که سازمان تأمین اجتماعی با پرداخت بیمه بیکاری به نیروهای فعال، ضمن حمایت از معیشت آنان، از خروج سرمایه انسانی جلوگیری نماید.		



نبود آمارهای دقیق و واقعی از سوی نهادهای رسمی، مشکلاتی را برای فعالان این صنف به‌ویژه در تعامل با اداره امور مالیاتی ایجاد کرده است. در حوزه مالیات، یکی از مسائل بحرانی، اعمال مالیات بر تراکنش‌هایی است که به دلیل شرایط اضطراری لغو شده‌اند. از منظر اجتماعی، رفتارهای غیرحرفه‌ای شهروندان با گردشگران و نبود آموزش‌های عمومی در زمینه مهمان‌نوازی، تصویر نامطلوبی از استان در ذهن گردشگران ایجاد کرده است. این مسئله، که ریشه در فشارهای اقتصادی و نبود برنامه‌ریزی فرهنگی دارد، نیازمند مداخلات آموزشی و رسانه‌ای هدفمند است. در کل در شرایط بحرانی نظیر جنگ اخیر، ناتوانی زیرساخت‌های حمل‌ونقل در پاسخگویی به نیازهای اضطراری، نبود برنامه‌های حمایتی برای حفظ نیروهای متخصص، و اعمال فشارهای مالیاتی بر واحدهای گردشگری، موجب آسیب جدی به این صنعت شده است. همچنین عدم تخصیص تسهیلات در گردش، عدم بهره‌مندی از معافیت‌های قانونی و نبود سیاست‌های تشویقی مؤثر برای جذب گردشگر داخلی، از جمله مشکلات این حوزه است. مجموعه این مسائل نشان می‌دهد که گردشگری استان نیازمند یک نگاه ملی، هماهنگ و مبتنی بر واقعیت‌های میدانی است. تلطیف نگاه‌های کلان، تسهیل فرآیندهای اجرایی، و حمایت هدفمند از فعالان این حوزه می‌تواند مسیر توسعه پایدار گردشگری در آذربایجان شرقی را هموار سازد. انتظار می‌رود با اصلاح سیاست‌ها، تقویت زیرساخت‌ها، و ارتقاء جایگاه گردشگری استان در سطح ملی فراهم گردد.	
۱. در خصوص مسائل مرتبط با دارایی و مالیات، با توجه به اینکه تعدادی بلیط و خدمات گردشگری صادر شده اما به دلیل شرایط خاص اخیر لغو گردیده‌اند، این موارد به‌عنوان تراکنش مالی تلقی شده و مشمول مالیات شده‌اند. پیشنهاد می‌شود این خدماتی که لغو شده است، در بازه زمانی مشخص از شمول مالیات خارج و مشمول معافیت مالیاتی شوند. با وجود عدم ورود مسافر به استان، ارائه آمارهای غیرواقعی توسط برخی نهادهای سازمانی موجب بروز مشکلات متعدد برای فعالان صنف گردشگری شده است؛ از جمله اعمال فشارهای مالیاتی توسط اداره امور مالیاتی که بر اساس این آمارها صورت می‌گیرد. ۲. طبق بخشنامه مربوط به مالیات بر ارزش افزوده که در تاریخ ۱۴۰۰/۳ تصویب شده، خدمات اقامتی، هتل‌های سه ستاره و پایین‌تر، مهمانپذیرها و سایر مراکز اقامتی دارای مجوز از وزارت میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی یا اتحادیه‌های ذی‌ربط از پرداخت عوارض و مالیات معاف شدند. متأسفانه انجمن‌ها را در بر نمی‌گیرد. در صورت حضور نمایندگان انجمن‌ها در فرآیند تدوین این بخشنامه، این خلأ قابل پیشگیری بود. ۳. اداره برق، هزینه حق ترانزیت سال گذشته را در قبوض سال جاری اعمال کرده است و در صورت عدم پرداخت، مشترکین با تهدید قطع برق مواجه هستند. این اقدام بدون اطلاع‌رسانی قبلی و فاقد توجیه کارشناسی است و نیازمند بازنگری فوری می‌باشد. ۴. حذف معافیت عوارض بر زیباسازی، با وجود طرح در شورای شهر ۵. از حدود یک‌ونیم سال گذشته، اعلام شده که مهلت معافیت ۵۰ درصدی مالیات بر درآمد صنعت گردشگری به پایان رسیده است. با توجه به شرایط رکود در این صنعت، درخواست پیگیری تمدید یا تجدید این معافیت به‌صورت جدی مطرح است. ۶. شهرداری‌ها با وجود دریافت عوارض از فعالان صنف گردشگری، به وضعیت ورودی‌های مجتمع‌های رفاهی رسیدگی نمی‌کنند و در عین حال برای ارائه خدماتی نظیر جمع‌آوری زباله‌ها، مطالبه پرداخت مجدد دارند. این موضوع نیازمند بازنگری در نحوه تعامل شهرداری با صنف گردشگری است. ۷. در خصوص معافیت عوارض زیباسازی، با وجود طرح و تصویب آن در شورای شهر، این معافیت به‌صورت غیرشفاف حذف شده است. علیرغم پیگیری‌های مکرر، نتیجه‌ای حاصل نشده است.	ایرادات و مشکلات مطروحه



۸. در شب‌های تعطیل، ترافیک سنگین در محدوده سهراهی اهر به تهران ایجاد می‌شود. با وجود تصویب ایجاد طرح شبدر در مسیر خاوران به سهراهی اهر توسط ستاد سفر استانداری که کاهش حداقل ۴۰ درصدی ترافیک را به دنبال دارد، این طرح تاکنون اجرایی نشده است. ۹. از زمان انحلال معاونت گردشگری شهرداری و ادغام آن در معاونت فرهنگی و هنری، مشکلات متعددی در حوزه گردشگری شهری به وجود آمده است. ۱۰. قطعی‌های مکرر و نامنظم برق در طول روز موجب نارضایتی عمومی شده و آسیب جدی به تجهیزات رستوران‌ها و مراکز خدماتی وارد کرده است. ۱۱. نبود زیرساخت‌های مناسب، امکانات کافی و ناوگان حمل‌ونقل در حوزه گردشگری، به‌ویژه در شرایط تحریم صنایع تولیدی، موجب اختلال در ارائه خدمات شده است. این موضوع نیازمند برنامه‌ریزی کلان و حمایت‌های زیرساختی از سوی دستگاه‌های اجرایی است. ۱۲. تعطیلی موزه‌ها و اماکن گردشگری در فصل اوج گردشگری استان، یکی از معضلات اصلی است. با توجه به محدود بودن زمان بهره‌برداری گردشگری در استان، پیشنهاد می‌شود تمهیدات فوری برای بازگشایی این مراکز اتخاذ گردد.	
کارگروه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان با موضوع بررسی مشکلات و راهکارهای مدیریت گردشگری و حمل و نقل بین شهری در شرایط ناپایدار در روز شنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۱۸ با حضور نمایندگان از انجمن واحدهای رفاهی پذیرایی و گردشگری استان؛ پایانه‌های مسافری استان؛ اداره کل راه آهن استان؛ انجمن صنفی راهنمایان گردشگری استان؛ مرکز مطالعات شهرداری تبریز؛ اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی استان؛ کمیسیون گردشگری اتاق تبریز؛ دانشگاه تبریز؛ انجمن صنفی مسافربری استان گردشگری؛ سازمان منطقه آزاد ارس و انجمن صنفی آژانس‌های استان در محل اتاق بازرگانی تبریز تشکیل شد. شالاه طاهری؛ کارشناس دبیرخانه شورای گفتگو: درخصوص موضوع جلسه، از فعالان حوزه گردشگری پایشی در اتاق صورت گرفت که جمع‌بندی این پایش و موارد و پیشنهاداتی که در این جلسه طرح خواهد شد، در صحن اصلی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان به ریاست استاندار محترم طرح خواهد شد تا درخصوص موضوعات استانی در این نشست تصمیم‌گیری شود همچنین پیشنهادات ملی به دبیرخانه شورای گفتگوی مرکز جهت پیگیری ارسال خواهد شد. مجید عباسی؛ دبیر کمیسیون گردشگری اتاق تبریز: در استان ما بخش گردشگری مظلوم واقع شده است در این جلسه می‌خواهیم پیشنهادات مدنظر را جمع بندی کرده و در صحن شروع گفتگو طرح کنیم تا امتیازاتی برای استان در صنعت گردشگری اخذ کنیم. خواسته‌های شما در واقع خواسته‌های اتاق بازرگانی تبریز است. می‌خواهیم برای شرایط پایدار و نا پایدار پکیجی کنیم. در مرحله اول باید بدانیم که مشکلات حوزه گردشگری چیست؟ (در زمان پایدار و ناپایدار)، همچنین چه آسیب‌هایی بر این قشر و صنعت وارد شده است؟ علیرضا بایرام زاده؛ معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی استان: مبحث ارز مسافرتی برای تورهای خروجی خوب است ولی منفعتی برای استان ما ندارد و بهتر است به جای آن، ارز تشویقی برای آژانس‌های داخلی و تورهای ورودی به صورت استانی لحاظ شود. در جهت تقویت گردش مالی این صنف، باید اقاماتی برای ایجاد تقاضای سفر صورت گیرد. از جمله برگزاری انواع جشنواره‌ها در استان برای جذب بیشتر مسافران و لحاظ کردن تخفیفات ویژه در این جشنواره‌ها. محمد ملکی؛ رئیس کمیته گردشگری اتاق تبریز: در جنگ ۱۲ روزه مشخص شد که حمل و نقل شهری و به خصوص حمل و نقل بین شهری ما بسیار ضعیف است و امکانات موجود در این زمینه پاسخگوی شرایط بحران نیست. نرخ اتوبوس‌های جدید بین شهری بالای ۲۵ میلیارد تومان است و با این اوضاع تمایلی برای سرمایه‌گذاری در این حوزه وجود ندارد و باید از طرف دولت حمایت شود و تسهیلاتی در اختیار سرمایه‌گذاران قرار گیرد. باید تفاوتی بین نرخ بلیط اتوبوس‌های نو با اتوبوس‌های کهنه وجود داشته باشد.	جمع‌بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۴/۰۵/۱۸



با وجود اینکه هتلداران از خالی بودن اتاق‌های خود گلایه دارند ولی متأسفانه در هیچ کدام از جلسات حضور پیدا نمی‌کنند. با اینکه مسافر ورودی نداریم ولی آمارهای غلط سازمانی باعث ایجاد مشکلاتی از جمله از سوی اداره امور مالیاتی برای فعالین این صنف می‌شود. آقای استاندار وعده داده‌اند اگر مشکلات در استان قابل حل نباشد به نهاد ریاست جمهوری انتقال داده شود تا در این زمینه امکاناتی برای استان اخذ شود. تمام نیروهای شاغل در حوزه گردشگری در نوع خود متخصص هستند برای جلوگیری از تعدیل نیروها در این ایام ناپایدار، از سازمان تامین اجتماعی بخواهیم با پرداخت بیمه بیکاری به این نیروها، هم کمکی به آنها شود و هم ما نیروهای متخصص خود را از دست ندهیم. در مورد بحث دارایی و مالیات، با توجه به اینکه تعدادی بلیط یا خدمات گردشگری صادر شده است ولی متأسفانه به خاطر شرایط اخیر کنسل شده است این موارد جزو تراکنش‌های مالی آژانس‌ها محسوب شده و شامل مالیات شده است درخواست داریم این حوزه شامل معافیت مالیاتی در آن بازه زمانی خاص شود.

محمد علاقه بند؛ رئیس انجمن واحدهای رفاهی پذیرایی و گردشگری استان: متأسفانه اداره برق حق ترانزیت سال گذشته را در قبوض امسال اعمال کرده است و در صورت عدم پرداخت با قطعی برق مواجه خواهیم شد.

از یک و نیم سال پیش اعلام می‌کنند مهلت معافیت ۵۰ درصدی مالیات بر درآمد صنعت گردشگری تمام شده است درخواست پیگیری این موضوع را داریم.

در خصوص مالیات بر ارزش افزوده، نمی‌توانیم از مسافران مبلغی به نام مالیات بر ارزش افزوده اخذ کنیم این موضوع در حوزه کاری ما حذف شده است و ما را ملزم به اخذ مالیات بر ارزش افزوده کرده‌اند حذف مالیات بر ارزش افزوده فقط شامل مهمانپذیرها شده است.

شهرداری با وجود اخذ عوارض از صنف ما به وضع ورودی‌های مجتمع‌های رفاهی رسیدگی نمی‌کند و برای ارائه خدماتی همچون جمع آوری زباله‌ها، انتظار دارند مبلغی پرداخت کنیم.

احیای هفته آذربایجان و روز تبریز جهت تقویت صنف گردشگری؛ با توجه به اینکه مرداد ماه فصل گردشگر است می‌توان این مناسبت را در این ماه لحاظ کرد. حتی می‌توان در این هفته تخفیف ۲۵ درصدی و در روز تبریز تخفیف ۵۰ درصدی در مواردی از جمله تاکسی‌ها، اتوبوسرانی و ... در نظر گرفت. با توجه به اینکه امکان افزایش تورسیم خارجی نداریم با این روش‌ها می‌توانیم از تورسیم‌های داخلی بهره‌مند شویم.

در خصوص معافیت عوارض بر زیباسازی؛ این موضوع با اینکه در شورای شهر نیز طرح و مصوب شده است ولی دوباره حذف شد. در شب‌های تعطیلی، ترافیک کاذب در محدوده سه راهی اهر به تهران ایجاد می‌شود. با وجود مصوبه ستاد سفر در استانداری در مورد طرح شبدر مسیر خاوران به سه راهی اهر (که باعث کاهش حداقل ۴۰ درصدی این ترافیک می‌شود) هنوز عملی نشده است. از روزی که معاونت گردشگری، شهرداری منحل شده و تحت پوشش معاونت فرهنگی و هنری شده است. مشکلاتی زیادی پیش آمده است. درخواست استقلال حوزه گردشگری در در شهرداری را داریم.

قطعی برق در طول روز و به دفعات و در ساعات نامعین موجب نارضایتی شده است و تمام دستگاه‌های رستوران‌ها دچار آسیب شده است.

جواد اجمالی؛ دبیر انجمن واحدهای رفاهی پذیرایی و گردشگری استان: تسهیلات گردشگری تخصیص داده شده است ولی متأسفانه بانک ملی در این خصوص تمکین نمی‌کند. بحث ارزش افزوده در مورخ ۱۴۰۰/۳/۱۴ مصوب شده است^۱. طبق این نامه، خدمات اقامتی، هتل‌های سه ستاره و پایین تر، مهمانپذیرها و سایر مراکز اقامتی دارای مجوز از وزارت میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی

^۱ بند (۱۵) نامه شماره ۲۰۱۱/۲۹۵۷۷ مورخ ۱۴۰۰/۴/۱۲ مجلس شورای اسلامی در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون مالیات بر ارزش افزوده؛ خدمات اقامتی، هتل‌های سه ستاره و پایین تر، مهمانپذیرها و سایر مراکز اقامتی دارای مجوز از وزارت میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی یا اتحادیه‌های ذی‌ربط از پرداخت عوارض و مالیات معاف شدند.



یا اتحادیه های ذی ربط از پرداخت عوارض و مالیات معاف شدند. ولی اعلام می کنند به دلیل اینکه در این بخشنامه "اتحادیه های ذی ربط" درج شده است شامل ما نمی شود (ما انجمن محسوب می شویم) اگر در زمان تدوین این بخشنامه از انجمن ما نیز حضور داشت این مشکل به وجود نمی آمد. درخواست اصلاح این بند را کرده ایم و از نمایندگان مجلس نیز پیگیری کرده ایم ولی مشکل همچنان پابرجاست. در خصوص بحث معافیت عوارض زیباسازی، با وجود پیگیری های بسیار نتیجه ای اخذ نکرده ایم و نیاز است جناب آقای استاندار به این موضوع ورود کنند.

علیرضا بایرام زاده؛ معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی استان: دو نوع تسهیلات داریم تسهیلات برای پروژه های ایجاد از جمله احداث رستوران، هتل و غیره که این تسهیلات از محل تبصره (۱۸) و تبصره (۱۶) ماده (۵۵) اعطا می شود. دومین مورد، تسهیلات در گردش است، این نوع تسهیلات مورد نیاز مجموعه های حاضر است که در نوع پرداخت آن برای واحدها با مشکل مواجه هستیم. واحدها طی پروسه طی شده به بانک معرفی می شوند. برای تسهیلات در گردش تخصیص آنچنانی صورت نمی گیرد و بیشتر سعی در اعطای تسهیلات پروژه های ایجاد دارند. در بخشنامه مربوط به ارزش افزوده به جای "تاسیسات گردشگری"، "مراکز اقامتی" قید شده است. بر این اساس بقیه تاسیسات نمی توانند از این معافیت بهره مند شوند.

رحیم حیدری؛ عضو هیات علمی دانشگاه تبریز: بزرگترین چالش در بازار گردشگری داخلی و خارجی تبریز، می تواند بزرگترین فرصت باشد. یکی از چالش ها فصلی بودن و دومی موقعیت است. در شمال غرب ایران دسترسی به دیگر شهرهای مهم گردشگری وجود ندارد. اصطلاحا دارای موقعیت مجاورتی نیست. تحول بزرگی که می تواند تبریز و شمال غرب را تغییر بدهد، استفاده از تورهای چند مقصده است. به عنوان مثال، تور تبریز، استانبول و باکو در یک پکیج باشد. نمیدانم تبریز چرا از این مزیت استفاده نمی کند؟ در این تورها بجای رقابت اقتصادی، رفاقت اقتصادی صورت می گیرد. هزینه ها تفاوتی نخواهد کرد و به جای اینکه ۱۵ روز در یک کشور اقامت داشته باشند، در هر کشور ۵ روز اقامت خواهند داشت. از نکات مهم دیگر، آموزش میزبان است. این کار در شهرهای اصفهان و شیراز انجام شده است.

رشید رجب پور؛ رئیس انجمن صنفی دفاتر خدمات مسافرتی و گردشگری استان: ما جایگاهی برای تورهای خارجی نداریم. ما اولین استانی هستیم که گردشگران چینی هارا آورده ایم، بازار شیراز و اصفهان تخفیف ۴۰ درصدی دارد ولی بازار ما بعد از کلی تلاش به ۲۰ درصد تخفیف راضی شده است. شهرهای تهران، اصفهان، شیراز، یزد و کرمان پنج شهر محور هستند. مشهد نیز مختص سفر زیارتی است. تمام تبلیغات و تور های ورودی در آن مسیر ها قرار دارند. ما بیخیال تور های خارجی شویم اما حداقل در رابطه با تور های داخلی جذب گردشگر داشته باشیم.

علیرضا بایرام زاده؛ معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی استان: شهر یزد و شهر کرمان به تازگی به آنها اضافه شده اند که ناشی از نگاه ملی است. ما پتانسیل کافی را داریم اما اگر امیدوار باشیم که از سوی تهران برایمان تور اینفو ایجاد شود مافیا اجازه نخواهد داد. یکی از مشکلات موجود ما در هتل ها به خصوص هتل ۴-۵ ستاره استخر دار قطعی آب از سوی اداره است درحالی که نباید آب مکان های عمومی را قطع کنند.

مسعود روحی؛ عضو هیات مدیره انجمن صنفی مسافری استان: بالغ بر ۸۵ درصد مسافران، رفت و آمد جاده ای دارند. از سال ۹۸ تا به امروز یک اتوبوس وارد چرخه حمل و نقل نشده است. عدم وجود زیر ساخت ها، امکانات و ناوگان باعث ایجاد این مشکلات شده است. تولید وجود ندارد و کارخانه هایمان تحریم هستند. دو نوع حمل و نقل داریم، حمل و نقل مسافری و حمل و نقل باری. آیا شما به عنوان سرمایه گذار ۳۰ میلیارد را صرف خرید یک اتوبوس میکنید؟ از طرفی عوارض باید به صفر برسد تا سرمایه گذار



راغب شود. رکن اول حمل و نقل، وسایل نقلیه است. قبلا ۳۰ درصد هزینه ناوگان را پرداخت میکردیم و ۷۰ درصد را وام کم بهره میگرفتیم. اکنون باید تعرفه های گمرکی برداشته شود و آزاد کنند.

وحید علیپور؛ نماینده پایانه های مسافری: سازمان پایانه زیر نظر شهرداری تبریز با بودجه مجزا به مسائل خدماتی و عمرانی سازمان پایانه رسیدگی میکند. ما پتانسیل خوبی برای نمایشگاه های فصلی و کوتاه مدت داریم، برخی غرفه های تجاری وجود دارد که می تواند بهره برداری ویژه ای صورت گیرد. از نظر من پایانه یک محل تبلیغ است که میتواند در این حوزه فعال باشد.

حسن قصابی؛ مدیر گردشگری منطقه آزاد ارس: ما نیز پیگیر بحث حق ترانزیت هستیم. پیشنهاد من بیشتر برای تورهای ترکیبی داخلی است. ما در مرز ارمنستان، آذربایجان واقع شده ایم و از این مرزها داریم ولی تورهایی که بصورت گروه های کوچک از جمله کمپرسواران وارد می شوند، از مرز ما عبور میکنند ولی برنامه ریزی آنها برای شهرهای اصفهان و کرمان است. ما عملکرد ضعیفی داریم و نمیتوانیم این گردشگران را در استان جذب کنیم. ما میخواهیم کمپرسواران کشور های اروپایی در یک بازه زمانی به استان بیاوریم. خواهشمندم فقط تور تبریز نباشد تور تبریز، ارس و ارمنستان باشد تا رغبت افزایش یابد. برای گردشگران داخلی تورهای ترکیبی در نظر بگیریم. ما اخیرا از کارت گردشگری در ارس رونمایی کردیم. دیگر نیاز به حمل پول نقد نیست میتوانند از کشور میدا پول را به این کارت ها انتقال دهند. ما آماده همکاری هستیم همچنین، در چارچوب برنامه های تابستانی، برگزاری جشنواره با اجرای کنسرت و سایر برنامه های جشنواره ای، خواهیم داشت.

آیدین نفاظی؛ عضو هیات مدیره انجمن صنفی راهنمایان گردشگری استان: بحث اتوبوس معضل بزرگست زیرا در تبریز ماشین مناسب و به روز وجود ندارد. تعداد پروازها کم و کنسلی پروازها به شدت زیاد شده است. وضعیت مرزها به شدت ناجور است (به خصوص برای گردشگر ورودی) در بعضی مرزها حتی تا کسی نیز وجود ندارد. مشکل دیگر اینکه، رسانه ها فضای داخل ایران را متشنج نشان میدهند. اصلی ترین معضل استان، تعطیلی موزه ها است. فصل گردشگری استان ما در حال تمام شدن است ولی بخشی از اماکن گردشگری استان تعطیل است. ای کاش تمهیداتی در این رابطه نیز انجام شود. مشکل آخر هم در رابطه با فرادایست که توره های غیرمجاز برگزار می کنند و باعث متضرر شدن آژانس های مسافرتی و راهنمایان گردشگری می شوند.

محمدرضا عیوضی؛ معاون علمی و پژوهشی مرکز مطالعات شهرداری تبریز: اخیرا در دانشگاه های تبریز نزدیک ۳۰۰۰ تا ۳۵۰۰ نفر دانشجوی عراقی وجود دارد ولی متاسفانه با خبری که یکی از روزنامه نگاران نوشته بود، جامعه دانشجویان عراقی که گردشگری آموزشی محسوب می شوند، تهدیدی برای تبریز محسوب شدند. در حالی که این دانشجویان میتوانند درآمد خوبی برای شهرمان داشته باشند. یکی از اصلی ترین مشکلات ما اینست که در استان نیروی انسانی متخصص که فارغ التحصیل حوزه گردشگری باشد، نداریم. نیاز به ایجاد دانشکده توریسم در دانشگاه فنی حرفه ای تبریز است که باید بصورت کاربردی باشد. آذربایجان شرقی با این حجم از پتانسیل، دارای تعداد انگشت شماری تور لیدر است. استفاده از ظرفیت های منطقه آزاد ارس اهمیت بالایی دارد که باید تبلیغ کنیم، گردشگر بفرستیم و تخفیفات خاصی لحاظ کنیم. موضوع مهم بعدی، مهمان نوازی و مهمان پذیری شهروندان عزیز است که انعکاس خوبی در فضای مجازی ندارد. نیستند. که یکی از دلایل آن، افزایش فشار اقتصادی و کم شدن آستانه تحمل است. نیاز به آموزش های همگانی است تا برخورد صحیح با مهمان آموزش داده شود. با توجه به اینکه متولی این حوزه زیاد است پلیس گردشگری را در استان راه اندازی کنند.

علیرضا بایرام زاده؛ معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی استان: باید از پتانسیل منطقه آزاد ارس در راستای خودروهای ورودی استفاده کنیم. اخیرا مصوبه ای توسط هیئت وزیران مصوب شده که براساس آن، کلیه تاسیسات



گردشگری بتوانند تجهیزات مورد نیاز خود را بدون تعرفه وارد کنند.^۲ هنوز اجرای این مصوبه، برای گمرکات ابلاغ نشده است. باید طبق دستورالعمل واردات خودروهای ون تدوین شود و پلاک خاصی برای آنها تعریف شود تا آژانس ها و هتل برای واردات آنها اقدام کنند. این امر فعلا در پیچ و خم اداری است. مشکلات گردشگری نتیجه بعضی اتفاقات است. تلطیف نگاه های ملی برای حل مشکلات گردشگری نیاز است.	
۱- احیای هفته آذربایجان و روز تبریز جهت تقویت صنف گردشگری؛ با توجه به اینکه مرداد ماه فصل گردشگر است می توان این مناسبت را در این ماه لحاظ کرد. ۲- در خصوص مسائل مرتبط با دارایی و مالیات، با توجه به اینکه تعدادی بلیط و خدمات گردشگری صادر شده اما به دلیل شرایط خاص اخیر لغو گردیده اند، این موارد به عنوان تراکنش مالی تلقی شده و مشمول مالیات شده اند. پیشنهاد می شود بلیط و خدمات گردشگری که در شرایط اخیر لغو شده است، به عنوان تراکنش مالی تلقی نشده و از شمول مالیات خارج و مشمول معافیت مالیاتی شوند. ۳- جهت برخورداری انجمن واحدهای رفاهی پذیرایی و گردشگری از معافیت مالیاتی، بخشنامه مربوط به مالیات بر ارزش افزوده که در تاریخ ۱۴۰۰/۳ تصویب شده، بازنگری شده و عبارت "اتحادیه های ذیربط" اصلاح شود (خدمات اقامتی، هتل های سه ستاره و پایین تر، مهمانپذیرها و سایر مراکز اقامتی دارای مجوز از وزارت میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی یا اتحادیه های ذیربط از پرداخت عوارض و مالیات معاف شدند). متأسفانه انجمن ها را در بر نمی گیرد. ۴- بازنگری در قبوض برق؛ به دلیل اینکه اداره برق، هزینه حق ترانزیت سال گذشته را در قبوض سال جاری اعمال کرده است و در صورت عدم پرداخت، مشترکین با تهدید قطع برق مواجه هستند. این اقدام بدون اطلاع رسانی قبلی و فاقد توجیه کارشناسی است و نیازمند بازنگری فوری می باشد. ۵- اعمال معافیت عوارض بر زیباسازی، (این موضوع با وجود در شورای شهر طرح شده بود، حذف شده است). ۶- با توجه به شرایط رکود در صنعت گردشگری، درخواست تمدید یا تجدید معافیت ۵۰ درصدی مالیات بر درآمد صنعت گردشگری را دارند. ۷- درخواست معافیت عوارض زیباسازی (با وجود طرح و تصویب آن در شورای شهر، این معافیت به صورت غیرشفاف حذف شده است. علیرغم پیگیری های مکرر، نتیجه ای حاصل نشده است). ۸- اجرای طرح شبدر در مسیر خاوران به سه راهی اهر ۹- ایجاد دانشکده توریسم در دانشگاه فنی حرفه ای تبریز ۱۰- راه اندازی پلیس گردشگری در استان ۱۱- اجرا شدن مصوبه اخیر هیات وزیران در خصوص واردات تجهیزات مورد نیاز تاسیسات گردشگری از جمله خودرو ون ۱۲- استفاده از تورهای چند مقصده ۱۳- برای جلوگیری از تعدیل نیروها در این ایام ناپایدار، از سازمان تامین اجتماعی بخواهیم با پرداخت بیمه بیکاری به این نیروها، هم کمکی به آنها شود و هم ما نیروهای متخصص خود را از دست ندهیم. ۱۴- تسهیلات جهت خرید اتوبوس های جدید بین شهری - حذف تعرفه های گمرکی و آزاد شدن واردات اتوبوس ۱۵- تخصیص ارز تشویقی برای آژانس های داخلی و تورهای ورودی به صورت استانی ۱۶- برگزاری تورهای ترکیبی داخلی	پیشنهادهات

^۲ تصویب نامه هیات وزیران به شماره ت ۶۳۴۴۷ هـ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۲۸



۱۷- اجرا شدن مصوبه اخیر هیات وزیران در خصوص واردات تجهیزات مورد نیاز تاسیسات گردشگری از جمله خودرو ون ۱۸- ایجاد تمهیداتی جهت بازگشایی موزه‌ها و اماکن گردشگری در فصل اوج گردشگری استان، با توجه به محدود بودن زمان بهره‌برداری گردشگری در استان. ۱۹- پیشنهاد می‌شود ساختار گردشگری در شهرداری به صورت مستقل احیا شود تا پاسخ‌گویی و برنامه‌ریزی تخصصی در این حوزه امکان‌پذیر گردد. (با توجه به اینکه از زمان انحلال معاونت گردشگری شهرداری و ادغام آن در معاونت فرهنگی و هنری، مشکلات متعددی در حوزه گردشگری شهری به وجود آمده است). ۲۰- جلوگیری از قطعی‌های مکرر و نامنظم برق در طول روز که موجب آسیب جدی به تجهیزات رستوران‌ها و مراکز خدماتی شده است. این موضوع نیازمند رسیدگی فوری و برنامه‌ریزی دقیق از سوی شرکت برق منطقه‌ای است. ۲۱- برای جلوگیری از تعدیل نیروها در ایام ناپایدار، سازمان تامین اجتماعی با پرداخت بیمه بیکاری، به این امر کمک کند.	
- نامه شماره ۲۰۱۱/۲۹۵۷۷ مورخ ۱۴۰۰/۰۴/۱۲ مجلس شورای اسلامی در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون مالیات بر ارزش افزوده - تصویب نامه هیات وزیران به شماره ت ۶۳۴۴۷ هـ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۲۸	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه